

МОЛБА СРБСКОМЪ ГЕНИЮ.

Кудъ си крен'о? стани единомъ,
 Густый хаосъ родъ веѣхъ скри!
 Све за маглою, стазомъ бѣдномъ,
 До кадъ мыслишь ходятъ ты?
 Вѣѣхъ пролази, младежь гине,
 Зарь да Муза трпи то?
 Коватъ рѣчи, диватъ име,
 Знай безъ сѣдбе пусть е до!
 Вѣжъ изъ ланца, разви крила,
 Сини полѣмъ, просни пламя!
 Време ште, тужи вила,
 Часъ е разгнатъ теби тамъ!
 Не ходъ старимъ, кадъ мо'шь новимъ,
 Средный путь е теби лакъ. .!
 Па гдѣ желишь, доѣнешъ съ овимъ,
 И твою роду дати зракъ!
 Гдѣ е тежко, тамо пошлыи:
 „Любавъ, слогу, волю, трудъ!“
 У новъ калпакъ, старой ношны,
 Па ѣнешъ сблагитъ Србску ѣудъ. .!
 Ние л' Равиъ, тако Дмитаръ,
 И съ нимъ Стойко, мили сви'т
 Ты докъ доѣнешъ болѣ хитаръ,
 Вѣкъ ѣе проии савъ у димъ. .!
 Ил' докъ рѣчма скуешъ наказъ,*
 Зарь у тамн да спи духъ?
 Тай текъ пѣтлу данъ е разсказъ,
 Подъ зло време даватъ звукъ! . .
 Кадъ филологъ крчи еззыкъ,
 Ты му слѣдуй, и држ' умъ —

* Свакогъ покать свой некъ чеше,
 Нвт' е вуждно ком' да креше. —

На то Вуковъ якъ е физикъ,
 Ал' свимъ люлькама' не буд' кумъ. .!

Де веѣхъ блесни, мракъ свудъ заѣе,
 Надъ Славенствомъ слога бди!
 Съ Бѣлогъ Града, одкудъ раѣе
 Србу зора, нишемъ мы! . .

Ту некъ дружтво, и тог' органъ,
 Твомъ развитку даде скокъ!
 Са свег' свѣта духъ народанъ
 Да т' окушне сладкй сокъ! . .

Къ том' гле смисли! и то марно; —
 Не'шъ ли? укоръ теб' и стыдъ!
 А напротивъ теби хвално,
 Србскй споменъ, вѣчный зидъ. .!

У Црногорю.

Г. Срднѣхъ.

НОБАЙСКІЙ ЗМАЙ.

Повѣсть изъ новин Србски ратова.
 (Продужен'е.)

Нѣгови га земляци разумѣше, па срдито
 стану засукивати бркове, стискивати руке у пе-
 сницу; очи ѣймъ се запламте; накратко сви се
 знаци пробуѣене слободе появе.

Но кадъ заче Тодоровиѣхъ о юнаку Срб-
 комъ Караѣорѣу приѣчати, како е спахѣе уни-
 штожио и како све Србе на оружѣе позыва, скочи
 неразлучный другъ нѣговъ Миленко и повиче:
 „Брате Србине, я те разумѣмъ! Ятаганъ у едну
 а пушку у другу руку, па юришъ на наше кр-
 вопѣе.“

Обазрѣвши се настави далъ: „Кои ние свое
 срце зулумѣарскимъ псима баѣю и у ланце роб-
 ства сасвимъ оковао, тай нека поѣе за нама',
 Тодоровиѣхъ скочи меѣу нѣи и заошѣа пушку

преко главе говорећи: „Браћо, време е дошло, да се осветимо!“ а людји повичу: „Аминъ.“ Они се латеше оружја и после неколико дана текла е радостне рѣка Морава крозъ ослобођене предѣле одъ Делиграда скоро до Дунава. Радостный гласъ слободе зазвони по цѣлой Србији.

Ніе дакле чудо было, што су се радовали, кадъ су овога на гласу юнака својма очима видјали.

„Добаръ знакъ,“ говораху едни; „онъ намъ за цѣло носи добре вѣсти,“ рекоше други. „Ал' шта ће то бити?“ запытиваху любопытно еданъ другога. При свой овой любопытливости ніе ни еданъ одъ нѣи новаго госта пытаньмъ обтеређавао, ерѣ су знали, да ће пре ил' после чути морати, и тако само кметови уђу са Стояномъ у Тодоровићеву кућу. Овде поздрави Тодоровићъ са кметовима јоштѣ едан-путъ съ добродошлицомъ Стояна. Затимъ изиђе на полъ и скоро се опетъ поврати, посећи на едномъ дрвеномъ танбиру соли и хлѣба, пѣму слѣдоваше нѣгова сестра Елена, поносъ дѣвица, највећа лѣпотица у цѣлой околини, држећи у едной руци стакло съ ракіомъ, у другой пакъ чашу. —

Докъ е Стоянь съ прочима хлѣба и соли во, често га е Елена крадомъ погледала, по едан-путъ побледи и мал' што ніе изпустила стакло. Страшљива дѣвојка! Уплашила се може бити зато, што е помыслила, да е Стоянь човека убіо, видећи му турбанъ за појсомъ? Но зарѣ она ніе Србѣнка, зарѣ ніе она до-садъ ни гди убіене люде гледала, одъ кон се ніе толико плашила? Вальда іой е истый турбанъ познать? Но зарѣ су турбани еднаки? Или вальда е овай турбанъ сасвимъ друго значенъ за ню имао? Идемo да видимо. —

Кадъ су мало хлѣба поели, окрене се братъ къ нѣой, прихвати стакло съ ракіомъ и нагочи гостима. Стоянь Чупићъ устане и наздрави овако: „У славу наше вѣре и у слободу Србску,“ а други: „Аминъ.“

Елена покунъи главу, а угасито руменило проспе іой се по лицу; чути се могао слабый гласъ: „куку мени,“ како е изъ нѣны уста излетіо. Почемъ се сви обреде, узме Стоянь Чупићъ на-ново чашу и рече: „Орлови поноснога Балвана летели су другдашъ на све стране а крагуи нису остављали миру Шумадию; нисте ли нѣново летенъ одъ неколико дана мотрили? Сунце иде одъ истока къ западу, ал' грабљиве птице лете къ сѣверу за Београдъ, когва су

зидови одъ нѣновога мноштва скоро сасвимъ поцрнили; Агандія и приврженици нѣгови неће већъ више моћи крозъ сѣнку грабљивы птица на небо погледати и зато піемъ за срећно виђенъ у Београду.“

„Аминъ,“ повичу сви ватрепо.

Стоянь Чупићъ испразни до дна чашу и метне ю наопако на трпезу за знакъ потврђеня изговорены рѣчій. —

Кметови се почну лонцати (савѣтовати) у смотреню извѣстія одъ Ноћайскога айдука, не примѣтивши, да е ту Елена заостала; ерѣ Србски обичаи налажу, да се женска лица удаде, кадъ се люди савѣтую. Стоянь ю е самъ примѣтіо и често ю погледао; ясно се могло видити, да онъ присуство ове лѣце дѣвојке жели.

Савѣтованъ се брзо сврши; ерѣ гдѣ е единако миѣніе и постоянна воля, онде дуго се савѣтовати ніе нуждно? Тодоровићъ рече: „Мы ћемо поћи на Београдъ,“ а кметови додаду: „Што пре, то болѣ, свакій сатъ има крила,“ и сотимъ се савѣтованъ сврши.

„На кога си пуцао?“ повиче зачуђеный Тодоровићъ, усмотривши шаль; изтрчи на полъ и донесе еданъ овоме у свему подобный шаль. „Погледайте,“ настави онъ, „некій зао духъ проводи шалу съ нама; и я самъ преключе на еданъ турбанъ пуцао, кои е сасвимъ томе твоме наликъ.“

„То е чудновато.“ проговоре кметови. Стоянь Чупићъ ћуташе засукиваюћи бркове, нѣгове су преи гореле, ерѣ е овай случай добро разумъ; но опетъ ніе ништа на себи примѣтити дао. —

Кметови се удаде, да народу яве о походу нѣновомъ на Београдъ; кадъ е народъ разумъ, шта су старѣшнине заключили, радостъ е свою превомѣрну у пѣваню юначки пѣсама показивао.

(Продуженіе слѣдуе.)

МОЖЕ ЛИ БЛАГОНАРАВИЕ НАТРАГЪ УСТУПИТИ? И МОГУ ЛИ ОСВОБИЯ ДУХА ЧОВЕЧЕСКОГА ЗАГУБИТИ СЕ?

(Съ Нѣмачвога.)

Често се мысли, или найманъ баръ радо се говори, да благодаривіе натрагъ уступити не може, оно, што е човеческій духъ освоіо, да не може се више изгубити, и при томъ држи се,

да изобрѣтеніе печати обое постоянно обезбѣ-
 жава одъ разорителне силе времена. — На сва-
 тій начинъ ово звони врло лѣпо и утѣшительно,
 но ничимъ манѣ заслужуе точній испытъ, да
 небы како една посве велика сигурность теча-
 емъ времена катастрофе собомъ донела, кое бы
 првоче противусловило.

Погледъ у историю и овде ће најболѣ об-
 яснѣніе дати, и зато ћу ове точке ради наве-
 сти, шта Симонде Сисмонди у важномъ дѣлу
 нѣговомъ: „Повѣстница разоренія Римскогъ цар-
 ства и погруженія цивилизаціе старогъ свѣта,“
 при сматраню основне точке европейски наро-
 да, по истеченію првогъ столѣтія Христіанскогъ
 лѣточисленія, говори, у комъ истина да печат-
 ня іошть не изнађена была, али су при томъ
 велике библиотеке постојале, велика многа уче-
 на вѣжества распротрла се, а и прилѣжаніе
 преписчика за умноженіе кнѣига ревностно е
 настоявало, пакъ поредъ свега тога, опетъ у
 оной некадъ изображеной земљи (Грчкой) она-
 кова е ноћ варварства наступила, да и самый
 помысао на то ужасъ побуђуе, и гди Сисмонди
 позорствуе, како кнѣиге и учено знанъ ништа
 сама по себи нечине, и да е мртво дѣло, ако
 духъ мужествености у народу недостае и пози-
 тивне грађанске добродѣтели учену классу
 неподпомажу.

Грци, вели Сисмонди између осталогъ, бы-
 ли су у десетомъ столѣтію сами у притяжанію
 наука, кое су се у пређашњимъ временима на-
 гомидале, и некая нѣова дѣла изъ овогъ вре-
 мена показую просторъ нѣове учености. Дѣло
 Патріарха Фокія,*) кое е, као што се чини, у
 Багдаду, удалѣнъ одъ библиотеке своје, са удив-
 лѣнія достојнымъ напрезанѣмъ ума написао, са-
 држи изложеніе садржанія и разсуђеня одъ две
 стотине и осамдесетъ сачинѣнія; дѣла Леона Фи-
 лософа и сына нѣовогъ Константина Порфирог-
 енита образовала су готово сва знања човече-
 ска о администраціи државной, о военномъ худо-
 жеству, бродонауки, и дворскимъ обичајма, као
 и совокупности кралѣвски вѣжества, до доле,
 до најнижи руководѣлаца и земљодѣлія. Мало
 се види грађана на то створени, кои бы умели
 неплодность празногъ знања показати, а проти-
 вуположеность неизмѣрими вѣжества и неспо-
 собностей, такова употребити, скоро да бы од-
 крити могли. Едно одъ најжалостній искусства,

кое намъ човеческій родъ представља, заиста е
 оно безпрестанно развраштеніе Грка, оно паде-
 ніе генія и најблагородній душевны качества,
 кадъ е међутымъ овај народъ у притяжанію
 цѣлогъ наслѣдія човечески искусства остао.

(Продуженіе слѣдуе.)

К Р И Т И К А.

(Конацъ.)

Што се второгъ, заточенія сирѣчь Петро-
 вогъ заедно съ Павломъ и обоице погублѣнія
 у Риму 66. године п. р. Христовомъ приключив-
 шего се, тиче, здраво се о истини догађая ти
 сумнямъ, и то не безъ основа.

У С. Писму — Библии — не мого, при свемъ
 моме труду и читаню, мѣста наћи, кое бы г.
 Петрову у прирѣчию томе похлѣбствовати мо-
 гло. У дѣяніима Апостолскимъ говори се само
 о Павлу, да е у Риму было, и то двѣ пуне годи-
 не; а о Петру, што се тога тиче, ни спомена
 нема. Тако исто и Климента Римскій, на кога
 бы се као најстаріегъ и найпоузданиегъ писате-
 ля ослонити могли, у писму своемъ изъ Рима о
 овоме ни рѣчи не вели. Ако бы пакъ узели, да
 су обадва ова Апостола — као што Коринтскій
 Епископъ Діонисіе хоће — изъ Коринта скупа
 у Италию и Римъ путовали; то бы онда морало
 бити сасвимъ друго путозанѣ, а не оно, кое се
 у последњимъ главама Апостолски дѣянія опи-
 суе; почемъ се ни најманѣ како изъ овы, тако
 и изъ писама разны, коя е Апостолъ Павле у
 Римскомъ своемъ заточенію писао, познати мо-
 же: да е онъ на путу својемъ, кои и онако не
 преко Коринта водіо, и чрезъ време тадашнѣгъ
 свогъ у Риму бавлѣня у дружтву съ Петромъ
 было. Онда бы Павле најпре морао свога дво-
 годишнѣгъ заточенія ослобођенъ бити, и текъ
 потомъ на ново съ Петромъ заедно у друго па-
 сти. Но кадъ се бурна она и несрећна за Хри-
 стіане времена у разсуђенѣ добро узму; онда се
 допустити не може: да е Павле као ученикъ
 Христовъ, поборникъ и учитель Христіана, за-
 точенія тогъ ослобођенъ было; — колико е то
 изъ узрока наведеногъ невѣроятна, толико е на-
 противъ вѣроятіе: да е Павле по истеченію оне
 две године и то не — као што г. Петровъ по-
 тврђава — у 66., већъ у 64. години п. р. Хри-
 стовомъ, — кадъ е сирѣчь гоценіе Нероново —
 одъ Тацита (Annal. 15, 44) описано — противу
 Христіана страшно свирѣпствовати почело, по-
 гублѣнъ было. —

Да Петаръ у Риму не было, судимъ између
 другогъ и од-туда, што е онъ предузео Јудее

*) Миріобивловъ Ово е дѣло писано Фокіонъ, кадъ е, пре
 него што ће Патріархъ постати, као посланикъ у двору
 Кадіфе было.

а Павле народе учити, од-куда е последний и име „учитель языковъ“ — Doctor gentium — получил. Збогъ тога се Петаръ и найвише бавио у онима градовима, гди е Иудеа већа часть была, као у Иерусалиму, Сирији и другима источнима предѣлима, а у Риму ий е у оно доба врло и незнатно мало число было; будући да пре разоренія Иерусалима нису тако, као после, по цѣломе свѣту разштркани были, а и Claudius ий изъ Рима протерати дао*).

Што се онога тиче, да е Петаръ едногъ и истогъ дана распетъ быо, кадъ и Павле погубльнъ — и кадъ бы г. Петрову допустио, да е онъ (Петаръ) у Риму быо, опетъ бы морао, судећи по собственимъ нѣговимъ рѣчма, казати: да е Петаръ морао, три мѣсеца пре Павла, распетъ быти. Узмимо само добро у разсућенѣ рѣчи нѣгове: „Онъ — Петаръ — буде у затворъ баченъ и после деветомѣсечногъ

*) Види Matie Флація изданія: „Historia certaminum inter Romanos Episcopos et sextam Carthaginiensem Synodum Africanasque ecclesias, de primatu seu potestate Papae, bonafide ex authenticis monumentis collata“ стр. 124

заточенія - - - - - распетъ“ — и „вративши се потомъ — Павле — опетъ (?) у Римъ, ту е са С. Петромъ о распространенію вѣре радіо, докъ не буду обонца одъ цара Нерона у заточеніе бачени, и по истеченію єдне године на смрът осућени. С. Павле буде истогъ дана, кадъ е С. Петаръ распетъ, мачемъ погубльнъ“ — пакъ њемо, увѣренъ самъ, сви онако судити, као и я, и рећи, да г. Петровъ самъ себи противурѣчи. Я не могу довольно да понямъ, како е могао после деветомѣсечногъ затвора Петаръ, — кои е по сказыванію г. Петрова заєдно съ Павломъ у истый пао —, у єдно време, кадъ е я Павле погубльнъ, распетъ быти, кадъ е Павле читаву годину — као што наводи — у заточенію лежао?!

И ово су примѣчанія моя на животоописанія двою овы Апостола у Збирке V. части стр. 78 и 79. находећа се, коя узевши слободу саобштити свѣту мыслимъ, да ње иста, као пріятельска и єдинствено на обште благо тежећа, свакій, па и самъ г. Петровъ съ усрдіємъ примити.

Еданъ обитатель Фрушке Горе.

С М Ъ С И Ц Е.

НАПОЛЕОНЪ КРАЛЮ ІОСИФУ.

Римъ 16. Марта 1814.

Сходно устменымъ упутстіяма, коя самъ вамъ издао, и духу свою мои писема, не допустите ни у коємъ случаю, да царица и краљ одъ Рима неприятелю у руке падну. Я њу, може быти, тако восвати, да вы за више дана нећете никаквы извѣстія о мени добыти моћи. Ако бы неприятель съ таквомъ силомъ, којой се противстати неможе, у Паризъ продре: то учините наредбу, да се владѣтельница, мой сынъ, великаши земальски, министри, чиновници сената, предсѣдательни правительства, великосановници круне, барони одъ Булѣріе и сокровиште, низъ Лоару изъ Париза удале. Не забудьте могъ сына, и опомените се, да бы га радіе у Сенъи, но у рукама неприятеля Французке видити желію. Судба одъ Гр-на заробльногъ Астіянакса, чини ми се свагда найнесреќнія судба у цѣлой повѣстниці.

Прево П. К.

СИТНИЦЕ.

* На првомъ дворскомъ балу, коме е Ибраи-Паша у Европи присуствовао, гледавши дуго време како неки кнезови и велика господа играю кадрили и валцере, рече: „Учините томе позорію већъ еданпуть край, робови су доста играли.“

* Што е више адвоката, то е дужа парница; што е више лѣкара, то е краћа парница. Адвокати шило свое паціенте съ єднога суда на другій; а лѣкари шило свое паціенте само на првый судъ.

СРБСКА НАРОДНА ЗАГОНЕТКА.

(Саобштію Живанъ Ранковиъ.)

Створенъ самъ таково, да у теченію живота мога у ютру на четири, у подне на двѣ, а у вече на три ноге идемъ. Каково самъ дакле створенъ?

НОВА КНЪИГА.

Реплика на одговоръ Господина Милоша Светића у Утку III. Ёзыкословиоме или Прегледъ II. Законика грађанскогъ за Сербію одъ Павла Шеролика. У Новомъ Саду, печатано писменъма I. Каулицій 1847. — На 8-ку, стр. 105.

Учредникъ Милошъ Поповиъ

Издано и печатано у Правительственной Книгопечатни у Београду.